

Dagthema: Leven naar het licht toe

Overweging 18 december – Bert van der Meer

“...blij van zou zijn geworden. Interessant, besloot ik, dat een gevoel van uitsluiting je brengt tot angst. En een andere gedachte me vreugde zou...”

Openingsgebed

Aan het begin van deze viering
Ervaren wij de uitspraak van Jezus:
Waar mensen in mijn naam bijeen
zijn,
daar ben ik in hun midden.

Wij zijn hier bij elkaar gekomen
om die nabijheid te voelen
van zijn belofte
en de nabijheid van elkaar.

Om met elkaar te zoeken
naar het leven
zoals Jezus bedoeld heeft.
Amen.

Lied: Altijd Aanwezige

Simone Huisman / Tom Löwenthal
Altijd Aanwezige,
cirkel en kern van mijn leven,
jij trekt aan en omhult.
Ruimte van liefde,
nodig mij uit
om binnen te gaan.

Welkom en Inleiding

Welkom in deze viering van 18 december 2022 in De Duif. Samen met Jan Meijer ga ik vandaag voor, zodat u in de vertrouwde handen bent van twee witte mannen.

Het thema van vandaag is “Leven naar het licht toe”, in voorbereiding op Kerstmis. Een schitterende viering dus. Wat staat er op het programma?

We hebben vandaag een lezing uit Jesaja over schitteren en schittering. En we lezen uit Matteus over de rol van Jozef bij de geboorte van Jezus. Een bijrol. Da's interessant, natuurlijk, in een viering die gaat over in het licht staan. We hebben een andere geloofsbelijdenis. Ik heb het bekende gedicht van Marianne Williamson, “onze grootste angst” omgeschreven naar de ik-vorm, zodat we dat straks als Geloofsbelijdenis kunnen uitspreken. Ik probeer je erop voor te bereiden om dat te doen.

En vrijdagavond keek ik een film op Netflix, “De Zwemmers”. Deze film gaat over een waargebeurd verhaal van twee zwemmende Syrische zusjes die als de oorlog in Syrië hen bereikt besluiten om naar Europa te vluchten. Ondanks de waarschuwingen van haar ouders om via Bulgarije te gaan, besluiten ze om met de boot naar Lesbos te gaan. De rubberboot voor 7 mensen wordt gebruikt voor 20 mensen, de motor valt uit na een kwartier en de boot maakt water. Zij en haar zus springen in zee, twee anderen volgen en ze stabiliseren de boot en trekken hem vooruit. Twee andere zwemmers helpen hen en na 3,5 uur in een koude Griekse zee bereiken ze uiteindelijk Lesbos. Met hun actie redden ze de levens van 20 mensen. Daarna hebben ze ook wat geluk en eindigen na een reis van 25 dagen in Berlijn. De jongste, de meest getalenteerde, gaat uiteindelijk naar de Olympische Spelen in Rio gaat (2016) en wint daar haar eerste serie. Je kunt interviews vinden van de hoofdrolspeler met Yusra Mardini zelf. Bijzonder is dat de hoofdrolspelers van de film óók zussen zijn, uit Libanon. Het verhaal van Yusra Mardini is een inspirerend verhaal van iemand die haar dromen najaagt en daarin succesvol is. Maar door moeilijkheden gaat die ook verkeerd kunnen uitpakken.

Dan is het een opvallend toeval dat vandaag óók de Dag van de Migrant is. We lezen straks een aantal namen op van mensen die zijn gestorven aan de poorten van Europa. Tussen 10 december (Dag van de Mensenrechten) en vandaag worden in het hele land herdenkingen georganiseerd en de namen genoemd van de 48.674 geregistreerde

overledenen aan de Europese grenzen in de afgelopen 30 jaar. Mensen die de gevaarlijke reis niet overleefd hebben, en vaak een anonieme dood stierven op zee, in de bergen of de bossen. Noem Hun Namen is een initiatief van MiGreat, een Nederlandse organisatie die campagne voert voor migratie als mensenrecht en noodhulp biedt.

Ik wens ons een goede dienst

Gebed om vergeving

Soms vluchten we,
vluchten we van onze medemens en van jou, God.
Soms vergeten we het verdriet van de anderen
en vluchten we van onszelf,
vergeten we ons ware bestaan.
Soms zoeken we licht
en vergeten we de ander in de duisternis,
zoeken we liefde
en laten we de ander verkommeren,
zoeken we tijdsbesteding
en rennen aan onszelf voorbij.
Krachtige en Tedere,
vergeef ons onze kleinmoedigheid
en steun ons,
opdat we kunnen leven
met open ogen en open armen.

Lied: AAN HET LICHT

Licht dat ons aanstoot in de morgen
voortijdig licht waarin wij staan,
koud, één voor één en ongeborgen,
licht overdek mij, vuur mij aan.
Dat ik niet uitval, dat wij allen
zo zwaar en droevig als wij zijn,
niet uit elkaars genade vallen
en doelloos en onvindbaar zijn.
Licht, van mijn stad de stedehouder,
aanhoudend licht dat overwint.
Vaderlijk licht, steevaste schouder,

draag mij, ik ben jouw kijkend kind.

Licht, kind in mij, kijk uit mijn ogen
of ergens al de wereld daagt
waar mensen waardig leven mogen
en elk zijn naam in vrede draagt.

Alles zal zwichten en verwaaien
wat op het licht niet is geijkt.
Taal zal alleen verwoesting zaaien
en van ons doen geen daad beklijft.
Veelstemmig licht, om aan te horen
zolang ons hart nog slagen geeft.
Liefste der mensen, eerstgeboren
licht, laatste woord van Hem die leeft.

Eerste Lezing - Jesaja 60:1-6

Jeruzalem, wees niet langer bedroefd. Laat het licht over je schijnen, het licht van de Heer. Hij komt naar je toe als een stralende zon. Alle volken leven in het donker, de hele aarde is zo donker als de nacht. Maar over jou schijnt het licht van de Levende.

Iedereen ziet dat stralende licht. De volken en hun koningen, ze komen allemaal naar je toe, Jeruzalem. Ze volgen allemaal dat stralende licht, ze willen allemaal naar die schitterende stad.

Doe je ogen maar open, Jeruzalem, en kijk om je heen. Daar komen je inwoners aan! Ze komen allemaal naar je toe, vanuit verre landen.

Andere volken brengen hen veilig thuis. Ze dragen je inwoners alsof het hun eigen kinderen zijn.

Jeruzalem, kijk! Je ogen zullen stralen van blijdschap, en je hart zal bonzen van vreugde.

Die volken brengen ook geschenken voor je mee. Ze nemen hun rijkdommen mee uit verre landen. Ze brengen veel kamelen mee, jonge kamelen uit Midjan en Efa. En de mensen uit Seba komen met veel wierook en goud. Zij vertellen allemaal hoe machtig de Levende is.

Lied: STAAN IN LICHT *H.Oosterhuis / A.Oomen*

Waarom wanneer uit welke luchtlaag,
uit hoe diep luchtledig werden wij

zo onbestaanbaar onontkoombaar ik en jij-
kant en overkant, woord, weerwoord, tij en tegentij.

Dag van vandaag: vervreemd, hereigend
zoekgeraakt, hervonden, wie zijn wij?
Liefde ternauwernood te leven, ik en jij.
Liefde is geen woord voor dit nu hier verterend vuur.

Maar ooit, God weet uit welke aardlaag,
uit hoe diep versteende moederschoot,
zal Hij ons roepen en wij zullen nieuw en bloot
staan in morgenlicht, onstuitbaar vrij,
zo licht als Hij.

Waarom wanneer uit welke luchtlaag,
uit hoe diep luchtledig werden wij
zo onbestaanbaar onontkoombaar ik en Gij,
kant en overkant, woord weerwoord, tij en tegentij.

Dag van vandaag: vervreemd, hereigend
zoekgeraakt, hervonden, wie zijn wij?
Leven ternauwernood te harden ik en Gij.
Leven is uw woord voor dit nu hier verterend vuur.

Maar ooit, Gij weet uit welke aardlaag,
uit hoe diep versteende moederschoot,
zult Gij mij roepen, ik zal blakend nieuw en bloot
naast u staan in licht, onstuitbaar vrij
zo nieuw als Gij.

Tweede lezing: Matteus 1, 18-25

Dit is het verhaal over de geboorte van Jezus Christus.

Maria zou trouwen met Jozef, dat was afgesproken. Maar nog voordat ze getrouwd waren, werd Maria zwanger, door de heilige Geest.

Jozef was een goed mens. Hij dacht: Ik kan niet met Maria trouwen, want ze is zwanger van een ander. Ik moet haar wegsturen. Maar dat zal ik in het geheim doen, anders zullen de mensen haar behandelen als een slechte vrouw.

Toen kreeg Jozef een droom. In die droom zag hij een engel van de Heer, die zei: 'Jozef, nakomeling van David, luister! Je kunt rustig met Maria trouwen. Want het kind dat zij verwacht, is van de heilige Geest. Maria zal een zoon krijgen. Je moet hem Jezus noemen. Hij zal zijn volk redden, hij zorgt ervoor dat al hun zonden vergeven worden.'

Dat moest allemaal zo gebeuren, want in het boek van de profeet Jesaja staan deze woorden van God: "Een jonge vrouw die nog maagd is, zal zwanger worden. Ze zal een zoon krijgen, en hij zal Immanuel genoemd worden." De naam Immanuel betekent: God is bij ons.

Toen Jozef wakker werd, deed hij wat de engel van de Heer tegen hem gezegd had. Hij trouwde met Maria. Maar ze sliepen niet met elkaar voordat haar zoon geboren werd. En Jozef noemde hem Jezus.

Overweging

Het was avond en al een paar uur donker toen ik, op 6 december om kwart over zeven op weg was naar mijn Tango-les in Amsterdam-West. Ik wilde naar rechts afslaan, maar de straat naar het Mercatorplein was afgesloten door de politie. Ik zag in een ooghoek vuurwerk en Marokkaanse vlaggen en bedacht me dat Marokko had gewonnen van Spanje. 0-0 na verlenging, 3-0 na strafschoppen. Ik nam een volgende straat. Aan het einde van die straat reed het verkeer steeds trager, ik kwam stil te staan. Links en rechts liepen mensen langs de auto's, reden scooters over de stoep, met vlaggen en vuurwerk. En aan het einde van die straat kwam ik toch op... het Mercatorplein, het verzamelpunt van de feestvreugde. Veel toeterende auto's en scooters, blij mensen en vuurwerk. Het verkeer stond er vast, maar het was heel gemoedelijk, er leek weinig dreiging of een grimmige sfeer. De politie handhaafde de orde, met de handen op de rug. Er waren alleen héél veel mensen op straat, waardoor het verkeer nauwelijks bewoog.

Omdat ik geen kant op kon en ook de verhalen over rellen had gelezen voelde ik me in toenemende mate toch wat onprettig. Ik keek naar de mensen die langs liepen, maar die hadden helemaal geen aandacht voor mij of voor mijn auto. Ik was maar een meubelstuk dat wat onhandig in hun feestlokaal geparkeerd stond. Zij waren uitzinnig en blij, vierden de overwinning op een voormalig wereldkampioen (Spanje) die de wedstrijd gedomineerd had, maar was vergeten te scoren. En waren trots op hun Marokkaanse voetbalteam, de 'Leeuwen uit de Atlas'.

Ik vertel jullie dit verhaal omdat het vertelt over mensen die stralen op een manier waarmee ik me niet kon identificeren. En omdat het plaatsvond op dezelfde avond als de dienstvoorbereiding die ik dus miste. Onbedoeld was het een prima voorbereiding op deze viering, maar daarover later meer.

Laten we eerst even teruggaan naar de lezingen van vandaag.

Het evangelie van Matteus met het verhaal over Jozef. Die Jozef, die trouwde met een zwangere vrouw. Hij dacht er eerst over om haar weg te sturen, maar kreeg een droom waarin hem werd gezegd dat hij gewoon met haar kon trouwen. Het argument: ze is niet zwanger van een andere man, maar van de Heilige Geest. Jaja, ik heb wappies voor minder veroordeeld horen worden...

Het hele Matteus-evangelie vertelt dat Jezus de verlosser is, de dienende leider over wie de profeet Jesaja sprak. Met een geslachtslijst waarmee duidelijk wordt dat hij van David en van Abraham afstamt. Er zijn ook verwijzingen naar Mozes, waarmee Jezus als leraar, rabbi, wordt aangeduid. En het verhaal wat wij lezen dus, waarin duidelijk wordt dat het mythische verhaal uit Jesaja, van de zwangere maagd, werkelijkheid wordt met de komst van Jezus.

De eerste lezing van Jesaja is genomen uit één van de laatste hoofdstukken uit die profetie. Daarin wordt de komst van de Levende aangeduid, de blijde boodschap. Volken van over de hele wereld komen naar het nieuwe Jeruzalem, waarin dood en lijden voor altijd zijn verdwenen.

Ik weet niet hoe het met u is, maar ik vind het een opgave om hier enthousiast van te worden. Een mythisch verhaal dat werkelijkheid wordt, een zwangere maagd, dood en lijden verdwijnen...

Dit is niet de manier waarop wij tegenwoordig met elkaar praten. We zijn verwijderd geraakt van deze manier van verhalen vertellen. We geloven iets als het wetenschappelijk is bewezen, al doet ook niet iedereen dat. Wetenschappelijk betekent dan dat het is bewezen in een dubbelblind, herhaald experiment. Met dit verhaal zijn we dus ook beland in een feestje waarmee ik me slecht kan identificeren.

In Amsterdam op 6 december ging ondertussen een stoplicht op groen en langzaam, heel langzaam, begon het verkeer te rijden, van het Mercatorplein af. Het duurde nog een minuut of twee voor ik erdoor was, maar de bedruktheid die ik voelde maakte plaats voor opluchting.

Even speelde ik met de gedachte om terug naar huis te gaan, maar dan zou ik ook mijn danspartner benadelen. Ik nam net als de Driekoningen een andere weg en bereikte mijn bestemming.

Onderweg bedacht ik me wat nou maakte dat ik me toch onprettig, wat bedreigd voelde. Dat was omdat ik me helemaal niet identificeerde met de feestvreugde en wel in die massa was beland. Ik was een ongenode gast op een feestje. Het was me niet makkelijk gemaakt om er niet in te belanden, dat was waar, maar je zou óók kunnen zeggen dat mijn onprettige gevoel kwam door een gebrek aan inlevingsvermogen. Dat als ik ook met het raam open had gezwaaid met een vlag, dat ik er blij van zou zijn geworden. Interessant, besloot ik, dat een gevoel van uitsluiting je brengt tot angst. En een andere gedachte me vreugde zou hebben bezorgd.

Wanneer schitterde jij? Op die vraag kwamen mooie antwoorden tijdens de voorbereiding, die ik miste door de tango-les waar ik op 6 december naar op weg was. Misschien was jij daar, in de voorbereiding. Hoe dan ook wil ik je nu uitnodigen om even na te denken over een moment waarop jij schitterde.

Het kan een trots moment zijn, of een moment dat je je vertrouwen uitspreekt in een ander. Als collega, als vriend, als levenspartner. Als je een functie aanvaardt waar je naar streefde. Als je moeder wordt. Voor mij was vader worden een groots moment. Wat was voor jou zo'n moment? [pauze]

Als je de situatie voor je ziet waarin jij schitterde, dan voel je dat je op dat moment vol in het leven stond, met twee benen tegelijk erin sprong. Er was geen angst, geen lijden. Wacht eens, was dat niet het visioen van Jesaja? En we kennen toch ook het lied "Boek, jij bent geleefd" waarin staat "dat jij zonder angst zult leven wat je leest"? En we zongen eerder "wij zullen nieuw en bloot staan in morgenlicht, onstuitbaar vrij, zo licht als Hij." Morgenlicht betekent: een nieuw begin. Bloot betekent zonder enige reserve. "Onstuitbaar vrij" – kan het nóg duidelijker?

Dit is waar leven naar het licht toe over gaat. Het begint bij iets waar je in gelooft, waar je naar streeft. Je gaat trouwen met een meisje dat je vrouw wordt. Je gelooft in een voetbalteam. Je wordt vader.

Dat lukt, of dat bereik je, en dat geeft je zoveel zelfvertrouwen dat je het wel van de daken wilt schreeuwen. De straat op wil gaan met vuurwerk

en toeterende scooters en auto's. Waar je een herinnering aan houdt, één van de gelukkige hoofdstukken van je leven.

Dat werkt inspirerend, als je tenminste mensen treft die in staat zijn om in jouw feestje mee te gaan. Daar is geen angst. Daar is het leven. Daar is de Levende.

Moge het zo zijn

Pianomuziek door Stephanus Harsono

Geloofsbelijdenis

Onze diepste angst is niet dat we onvolmaakt zijn.

Onze diepste angst is dat we immens krachtig zijn.

Het is ons licht, niet ons duister dat ons het meest beangstigt.

We vragen onszelf af: wie ben ik, om briljant, slim, talentvol en prachtig te zijn?

Maar waarom niet?!

Ik ben een kind van God.

Ik dien de wereld niet met valse bescheidenheid.

Er is niets verhevens in om mezelf klein te maken, zodat andere mensen zich niet onzeker zullen voelen.

We zijn allemaal bedoeld om te stralen, zoals kinderen dat doen. We zijn geboren om de glorie van de Eeuwige, die in ons is, tot uitdrukking te brengen.

Dit is niet louter weggelegd voor enkelingen, maar voor ons allemaal

Als ik mijn eigen licht laat schijnen,

Geef ik onbewust anderen de vrijheid dit ook te doen.

Wanneer we bevrijd zijn van onze eigen angst, dan zal onze aanwezigheid anderen automatisch bevrijden.

Collecte

Om onze wekelijkse vieringen te kunnen houden maakt onze gemeenschap kosten. In de Duif dragen veel mensen bij door middel van een periodieke/jaarlijkse bankafschrijving. Daarnaast kun je vandaag ook een bijdrage in de collecteschaal doen of een digitale gift doen via onderstaande QRcode: Iedere bijdrage wordt erg op prijs gesteld.

Hartelijk dank!!!

Intenties die werden opgeschreven in het groene boek

Tafelgebed

Rond deze tafel zijn wij verzameld
om te gedenken wat Jezus ons leerde:
Brood en wijn te zijn voor elkaar.

Hij gaf het voorbeeld
toen hij voor het laatst samen met vrienden
brood brak en deelde,
wijn schonk en rondgaf,
zeggend dat hij het was
die werd gegeten en gedronken.

Zijn voorbeeld willen wij volgen
met het brood als teken van leven,
met de wijn als teken van zijn.
Nu, hier, samen.

Nodiging

Breken en delen van brood en wijn

Lied: Als op de dag van de oogst *H.Oosterhuis / A.Oomen*

*Het volk dat in duisternis gaat
zal aanschouwen groot licht.
Die wonen in schaduw van dood,
over hen op gaat het licht. (2 x)*

*Zij zullen lachen en juichen,
lachen en juichen,
als op de dag van de oogst.*

Het volk dat in duisternis gaat
zal aanschouwen groot licht.
Die wonen in schaduw van dood,
over hen op gaat het licht.

Gebed om kracht

Er is een kracht die geest is en leven,
licht en waarheid en grenzeloze ruimte.
Zij omvat alle activiteit en verlangen,
alle geuren en smaken.
Deze kracht is het die het hele universum ontvouwt
en in stilte alles lief heeft.
Dit is de kracht die in mijn hart woont.

Onze Vader - Het rijk der hemelen

Onze Vader die in de hemel zijt,
geef mij een plek op aarde waarvan de naam mij heilig is,
een koninkrijk dat mijn huis is,
een plek die mijn spelend kind ruimte wil geven
waar dan ook.
Geef mij een plek waar het koren groeit voor mijn brood,
waar de wind in de bomen en het vuur in huis
vergeving van alle schuld is,
zoals ook ik vergiffenis ben voor dat stukje aarde
dat zonder mij braak zou liggen,
een plek die mij niet in verzoeking leidt,
die mij verlost van angst.

Mededelingen

Slotlied Verbonden: Mens op aarde

H.Oosterhuis/T.Löwenthal

Dat ik aarde zou bewonen,
niet op vleugels als een arend,
niet in schemer als een nachtuil,
niet kortstondig als een bloem,

niet op vinnen onder water,
niet gejaagd en niet de jager,
niet op hoeven, niet met klauwen,
maar op voeten twee.

Om de verte te belopen,
om de horizon te halen
en met handen die wat kunnen:
kappen, ruimen, zaaien, oogsten;

met een neus vol levensadem,
met een buik vol van begeren,
met een hoofd niet in de wolken,
wel geheven naar de zon.

Om te overzien die aarde,
haar te hoeden als een kudde,
haar te dienen als een akker
en te noemen bij haar naam.

Dat ik ben, niet meer of minder,
dan een mens, een kind van mensen,
één van velen, één met allen,
groot en nietig, weerloos vrij

om te zijn elkaar tot zegen,
om te gaan een weg van dagen,
liefdesweg, die ooit zal leiden
naar een menselijk bestaan.

Zegenbede

Goed is dat je goede woorden overweegt en wil:
Heb je naaste lief die is als jij
De vluchteling, de arme, doe hen recht
Prent ze in het hart van je verstand.
Die woorden zeg ze voor je uit
Leef naar het licht toe.
Gezegend ben je.